

POVRATAK EVROPSKOG JELENA

Evropski jelen - kralj naših šuma (foto J. Pap)

Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu nedavno je na konkursu, koji je raspisala Uprava za šume pri Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine (Budžetski fond za razvoj lovstva), dobio naučno-istraživački projekat pod nazivom "Istraživanje uzroka i posledica nestajanja jelenske divljači u centralnoj Srbiji, definisanje površina pogodnih za reintrodukciju (naseljavanje) i mera za unapređenje procesa reintrodukcije - I faza". S obzirom na to da je ta vrsta divljači duž niz godina veoma ugrožena u lovištima centralne Srbije, ova istraživanja predstavljaju značajan i prvi korak u nastojanjima da se zaštiti i unapredi njena populacija.

BROJNOST NIKAD MANJA

Sadašnja brojnost i struktura (polna, starosna i genetska), kao i stepen korišćenja populacija jelena u većem delu Srbije, posebno u slobodnoj prirodi, znatno su ispod mogućnosti prirodnih potencijala šuma i šumskih područja, koje zauzimaju oko 2,2 miliona hektara ili 25% od ukupne površine. Trenutni areal jelena u našoj zemlji je, verovatno, najmanji u istoriji te vrste krupne divljači, koja je potpuno istrebljena u mnogim brdskim i planinskim područjima centralne Srbije.

- Na osnovu najnovijih podata-

ka Republičkog zavoda za statistiku iz 2015, procenjena brojnost jelenske divljači najveća je u regionu Vojvodine (oko 4.340 jedinki), dok je znatno manja u regionu Južne i Istočne Srbije (oko 1.030), posebno u regionu Šumadije i Zapadne Srbije (oko 150). Samim tim, registrovani odstrel jelenske divljači je najveći u regionu Vojvodine (968 jedinki), što čini više od 90% ukupnog ulova ove divljači u našoj zemlji. Registrovani odstrel u centralnoj Srbiji (67 jedinki) simboličan je u odnosu na procenjenu prolećnu brojnost (oko 1.180 jedinki), naročito u odnosu na površinu lovišta i povoljne prirodne uslove (oko 5,6 miliona hektara, od kojih su 33% šume i šumsko zemljište) - kaže za "Kalibar" prof. dr. Dragana Gačić, rukovodilac navedenog projekta.

U prethodnom periodu, jelenska divljač je reintrodukovana (naseljavana) u šumske kompleksse centralne Srbije je formiranje populacije koja je atraktivna zbog trofeja muških jedinki i kvalitetnog mesa.

Najvažniji cilj reintrodukcije jelenske divljači u šumske kompleksse centralne Srbije je formiranje populacije sposobne za život ili da se razvija normalno pod određenim uslovima životne sredine (tvz. "vija-

bilna" populacija), tačnije formiranje populacije koja, po brojnosti i strukturi, omogućuje normalno lovno gazdovanje. Zbog objektivnih razloga novije reintrodukcije jelenske divljači (period od 1997. do 2005.) nisu uticale da se značajno poveća brojnost jelenske divljači u centralnoj Srbiji, jer su tek pre nekoliko godina počela planska ispuštanja jedinki iz manjih ograđenih prostora u slobodnu prirodu. Sledi konstatacija da lovišta i populacije jelenske divljači u centralnoj Srbiji mogu da predstavljaju značajan privredni, turistički, lovni i sportsko-rekreativni potencijal - zaključuje prof. dr. Gačić.

Jelenska divljač je najcenjenija vrsta krupne divljači na tlu evropskog kontinenta (foto J. Pap)

Milan OŠTOJIĆ

Prema rečima prof. dr Dragana Gačića, mala brojnost i nepovoljna struktura populacije jelenske divljači odražava u velikoj meri i stanje i stepen razvoja lovstva u našoj zemlji. Najvažniji cilj naseljavanja u šumske kompleksse centralne Srbije je formiranje populacije koja, po brojnosti i strukturi, omogućuje normalno lovno gazdovanje

Rukovodilac projekta prof. dr Dragana Gačić

AKTIVNOSTI

Realizovane su brojne aktivnosti u okviru pomenutog naučno-istraživačkog projekta. Održana je stručna radionica kojoj je prisustvovalo oko 50 učesnika, kao i sastanci s predstvincima lovačkih saveza i drugih institucija. Dogovorena je organizacija "1. Srpskog savetovanja s međunarodnim učešćem o gazdovanju i zaštiti lovne faune: jelenska divljač", uključujući i organizovanje brojnih edukativnih i stručnih predavanja o značaju i potrebi gajenja i zaštite jelenske divljači u centralnoj Srbiji. Izrađen je i web-sajt projekta "srbreddeer.srb.bg.ac.rs", dok će se u narednom planskom periodu izraditi knjiga pod naslovom "Jelenska divljač u Srbiji".

